

MOBILITA SARANČE VRZAVÉ (*PSOPHUS STRIDULUS*, L.)

Vrána Jan¹, Spitzer Lukáš² & Kočárek Petr¹

1) Katedra biologie a ekologie, Ostravská univerzita, Ostrava 710 00

2) Muzeum regionu Valašsko, p.o., Horní náměstí 2, Vsetín 755 01

Samice *Psophus stridulus* (©Robert Janíček).

Saranče vrzavá (*Psophus stridulus* Linnaeus 1758) je xerofilní druh, obývající podhorské až horské pravidelně sečené a spásané suché louky, resp. pastviny. V minulosti byl široce rozšířený na všech, tradičním způsobem obhospodařovaných, pastvinách na území České republiky. Kolektivizace a intenzifikace zemědělství, společně se sukcesí neobdělávaných pozemků silným způsobem zdevastovala množství vhodných biotopů a tím zdecimovala populace tohoto druhu.

Cílem studie bylo získat původní údaje o mobilitě, potravním chování a reprodukčním chování saranče vrzavé.

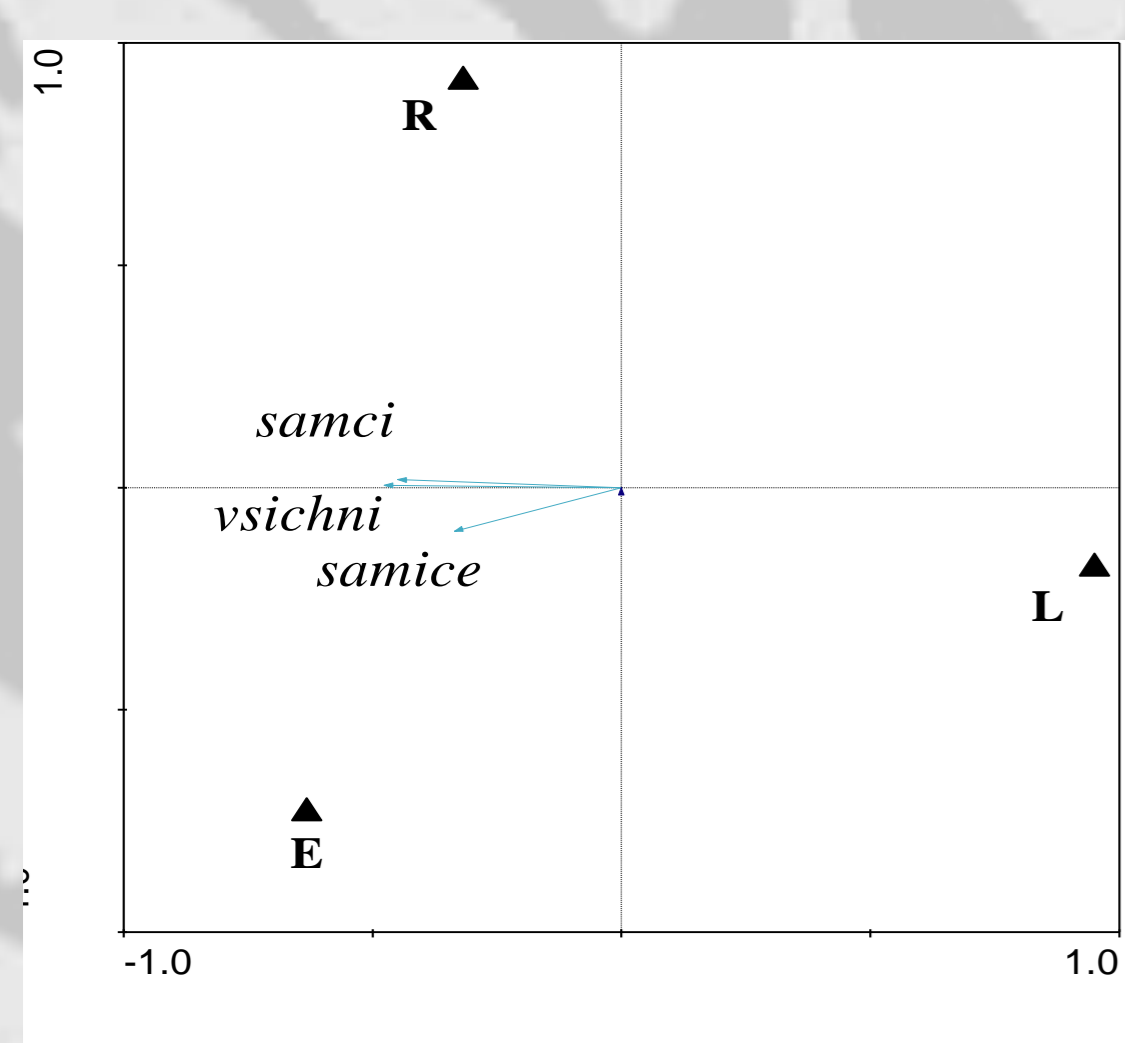

Typická lokalita obývaná *P. stridulus* poblíž Vsetína (© Robert Janíček).

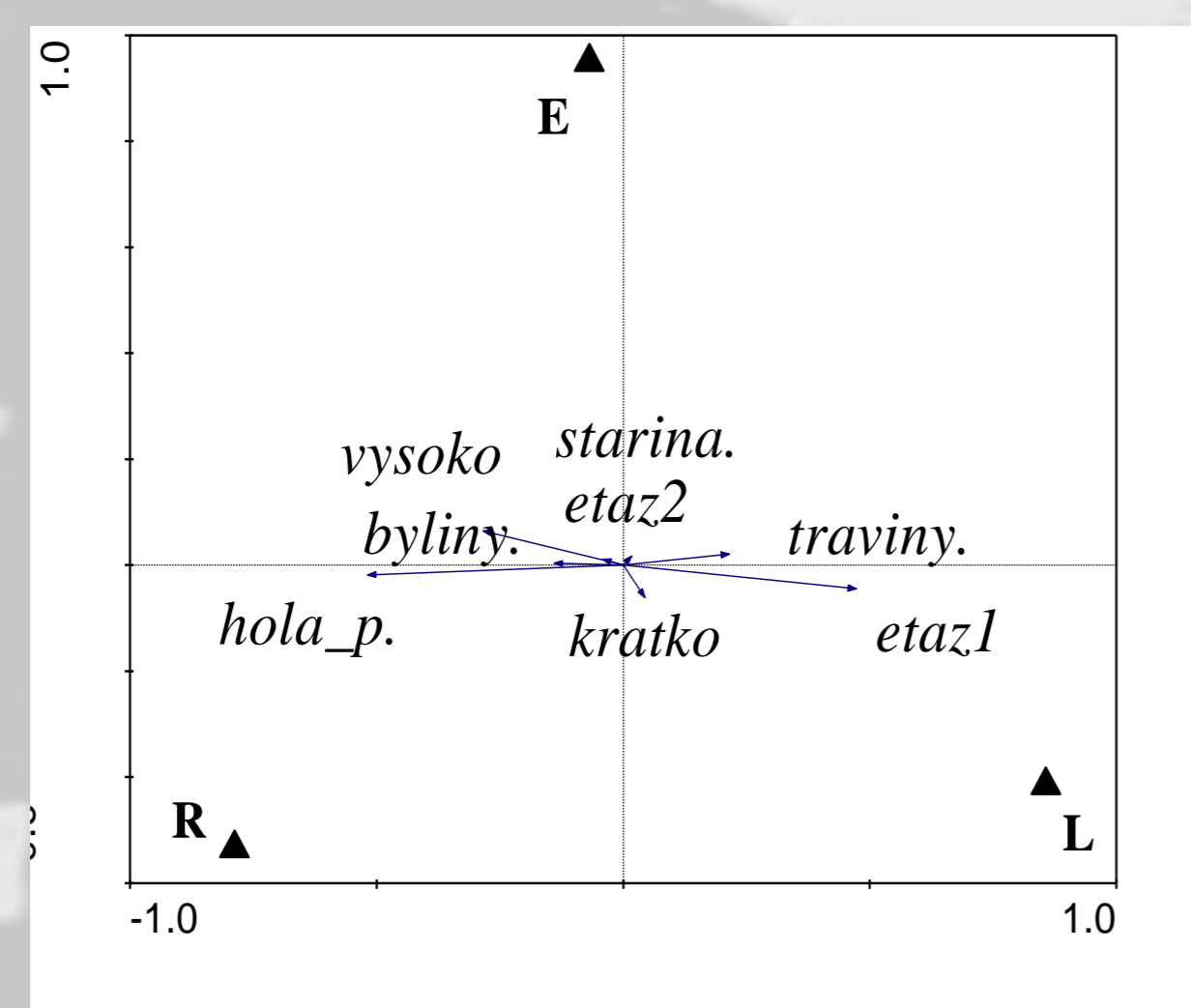

Při páření je zřetelný sexuální dimorfismus (© Robert Janíček).

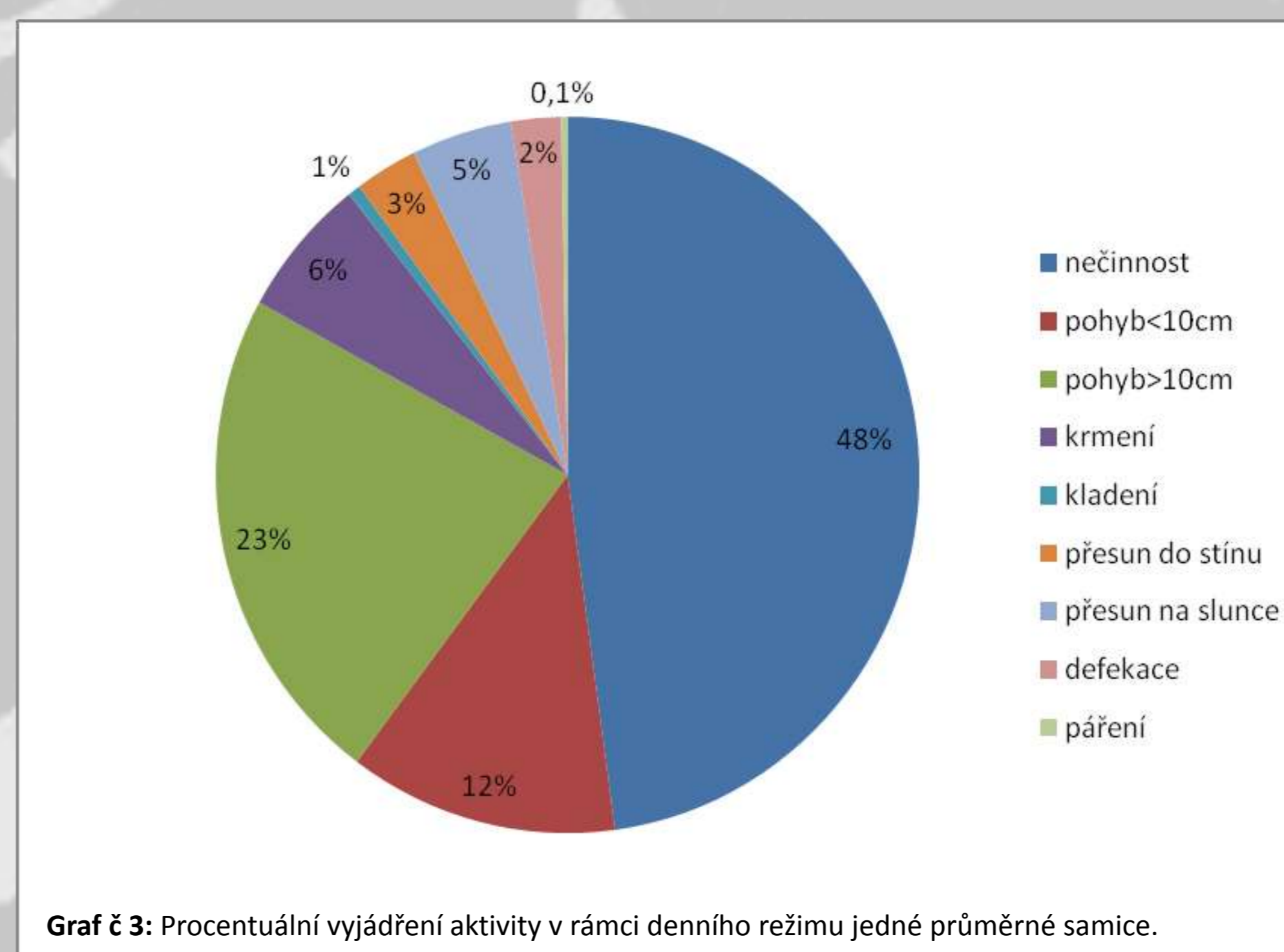
Výzkum byl proveden na 4 lokalitách ve Vsetínských vrších. Pro studium denního režimu samic v roce 2008 byly vybrány 3 populace saranče vrzavé. U samic byly v časových intervalech zaznamenávány vzorce chování (pohyb – směr a vzdálenost, sedentace, páření, kladení a krmení). Prostorová a biotopová preference byla zjišťována v roce 2009 na 4 populacích metodou transektového sčítání, při rozdělení lokality na 3 biotopy – pastvinový, luční a ekotonový. Jako environmentální parametry zde byly použity: zastoupení holé půdy, stařiny, bylin, travin, poměr krátko a vysokostébelných travin a výška nejvyššího a nejnižšího bylinného patra.

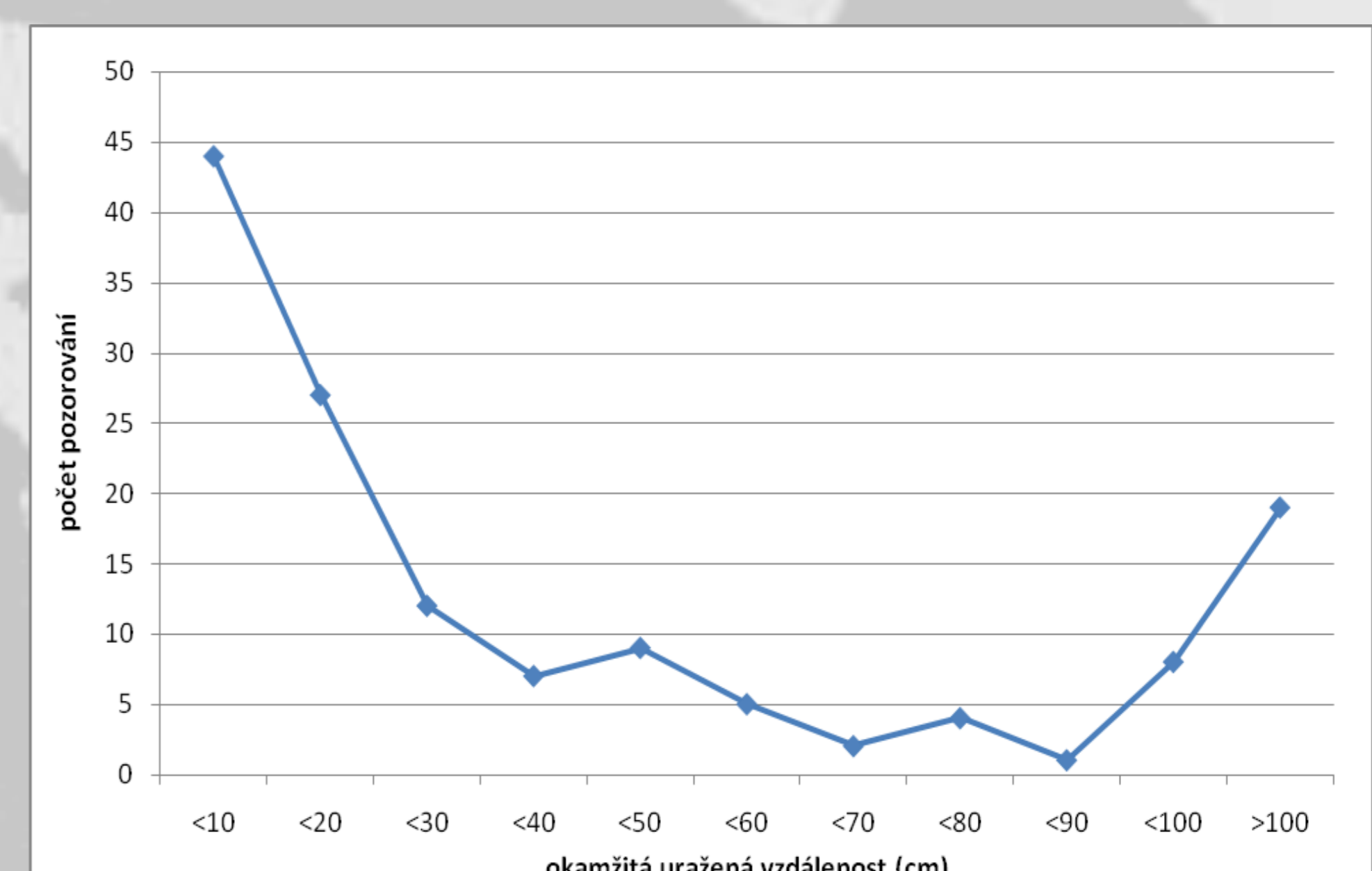
Graf č. 1: Závislost výskytu *P. stridulus* na typu transektu (R – pastvina, E – ekoton, L – louka, $F=45,982$, $p=0,001$). Samice více preferují prostředí ekotonu. U samců je pak patrná distribuce do prostředí pastvy (graf č. 7, $F=45,982$, $p=0,001$).

Graf č. 2: Závislost výskytu *P. stridulus* na typu vegetace ($F=12,839$, $p=0,001$). Výsledky RDA analýzy na strukturu biotopu ukazují pozitivní vazbu na řídkou vyšší vegetaci, naopak negativní na biotopy s převahou travin a zapojeným bylinným patrem $F=12,839$, $p=0,001$

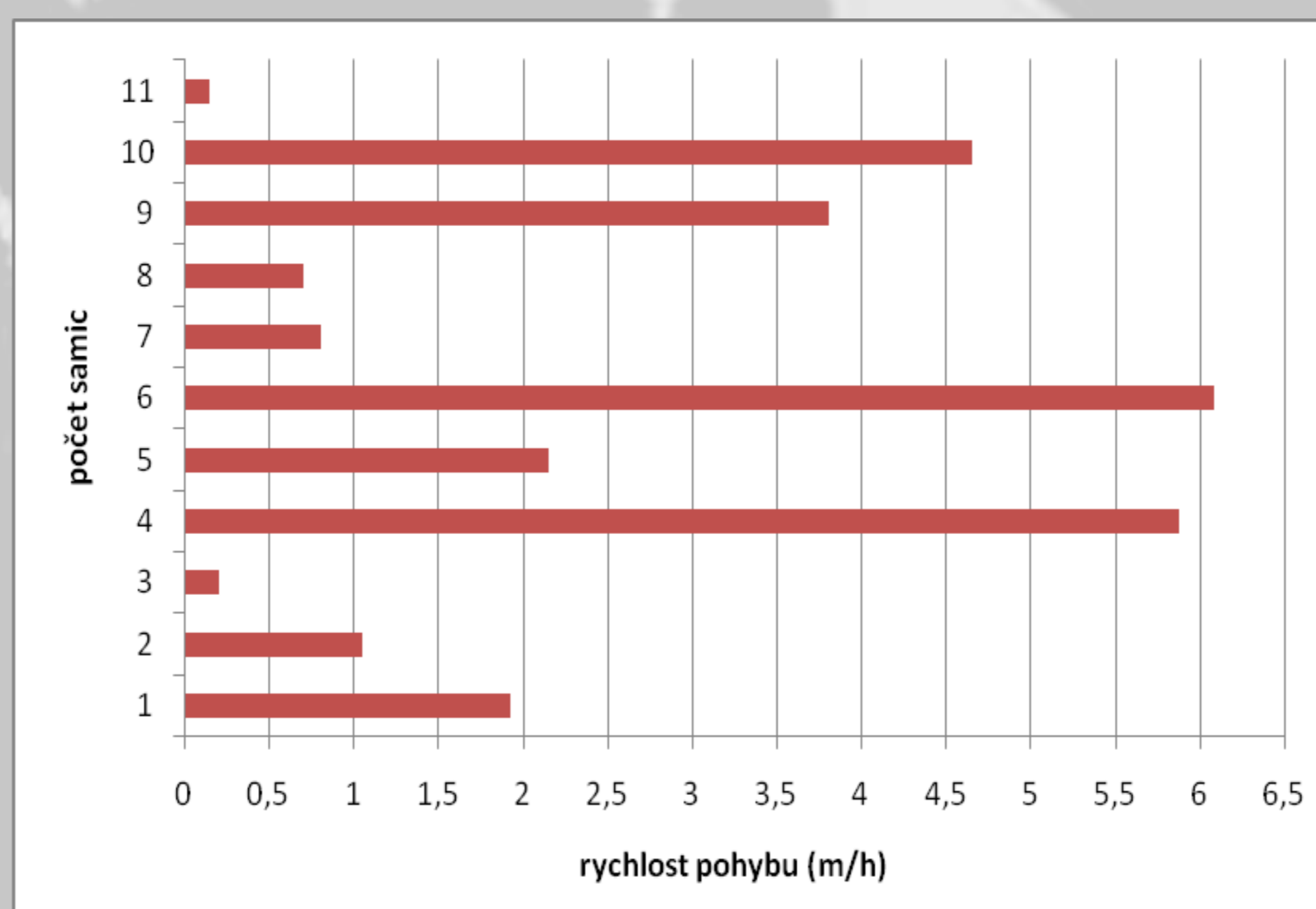

Graf č. 3: Procentuální vyjádření aktivity v rámci denního režimu jedné průměrné samice.

Graf č. 4: Převažující délka souvislého pohybu (do prvního zastavení) samic *P. stridulus*.

Aktivita samic byla zjišťována počtem jednotlivých pohybů o různé délce. Bylo zjišťováno, zda preferují spíše kratší pohyby. Podle grafu č. 4 je patrná preference jednotlivých pohybů (souvislý pohyb do prvního zastavení) kratších než 10 cm, avšak pohyby delší než 100 cm byly u některých samic taktéž pozorovány (graf č. 5).

Graf č. 5: Vážená průměrná dosažená rychlost sledovaných samic (m/hod).

❖ Samice preferují:

- ekotony se zastoupením řídké vyšší vegetace

❖ Samci preferují:

- pastviny se zastoupením řídké vyšší vegetace.

Samice se po většinu dne nepohybují, jednorázové pohyby jsou především krátké.